

Ympäristövastuuraaportti 2023-2024

VD/4054/11.00.00.01/2019

TeA/JV/TKR/MV/EK

Kaupungin ympäristövastuutyön etenemisestä vuosittain kertova Ympäristövastuuraaportti 2023–2024 on valmistunut. Ympäristövastuutyötä kaupungissa ohjaa resurssiviisauden tiekartta 2030, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2018, ja jota päivitettiin vuonna 2022. Keskeisenä tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Ympäristövastuuraaportin vuosille 2022–2023 hyväksyy kaupunkiympäristölautakunta, ja se merkitään tiedoksi kaupunginhallituksessa sekä kaupunginvaltuustossa.

Resurssiviisauden tiekartan tavoitteet on jaoteltu kuudelle kaistalle, joiden mukaan myös raportointi tehdään. Kaistat ovat: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi. Kaikki toimenpiteet ja niiden eteneminen ovat nähtävissä Ympäristövahti-palvelussa. Toimenpiteiden etenemisen lisäksi ympäristövastuuraaporttiin on koottu hyviä käytäntöjä vuoden varrelta ympäristövastuun edistämiseksi.

Yleinen kehitys

Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2023 parin vuoden nousun jälkeen. Tämä on muun muassa Vantaan Energia Oy:n energiantuotannon muutosten ansiota. Energiantuotannon puhdistuessa liikenteen päästöjen merkitys kasvaa. Vuoden 2023 päästöt olivat 840 kilotonnia hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv.), mikä oli yhdeksän prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022. Asukaskohtaiset päästöt vuonna 2023 olivat 3,4 kilotonnia hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv.).

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Maankäyttöratkaisuilla voidaan merkittävästi vähentää kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä.

Raportointijaksolla:

Kaupunkia kehitettiin hiilineutraaliuden ja resurssiviisauden suuntaan. Yhdyskuntarakenne tiivistyi ja tiiviisti asuttujen alueiden asukasmäärä kasvoi. Uusista asumisen kaavoista runsas 96 prosenttia sijoittui kestävän kasvun vyöhykkeelle. Myös ilmastovaikutukset arvioidaan jokaisessa kaavassa, joskin eritasoisesti.

Viheralueita kehitettiin tavoitteiden mukaisesti, ja viheralueiden saavutettavuus parantui, kun viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje SAAVU sekä viherrakenteen kehityskuva valmistuivat.

Kestävän liikkumisen edellytyksiä parannettiin tavoiteverkon mukaisesti. Kulikutapatutkimuksen mukaan vantaalaisten henkilöautolla liikkuminen on vähentynyt ja kävely liikkumismuotona kasvanut neljän vuoden aikana. Pyöräily ja julkisen liikenteen käyttö on pysynyt samalla tasolla.

Kaupungin käytössä olevista ajoneuvoista yhä useampi on täyssähköauto, ja latauspisteitä on rakennettu suunnitelmallisesti useisiin toimipisteisiin. Työmatkapyöräilyn lisäämiseksi laadittiin pyöräilyn

edistämisen suunnitelma kaupunkiympäristön toimialan toimipisteissä.

Hiilineutraali energia

Energiantuotanto ja -kulutus aiheuttavat suuren osan Vantaan ilmastopäästöistä.

Raportointijaksolla:

Lämmityksen ja sähkönkulutuksen päästöt vähenivät Vantaan alueella. Kaupungin kiinteistöissä sähkön kulutus hieman kasvoi, mutta lämmön kulutus väheni.

Tavoitteiden mukaista uusiutuvaa energiantuotantoa on lisätty lähes kaikissa kaupungin uudis- ja peruskorjauskohteissa.

Kaikissa merkittävimmissä kaupungin kiinteistöissä on luovuttu öljylämmityksestä.

Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Kaistan tavoitteena luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen ja päästöjen vähentäminen. Rakennetulla ympäristöllä on ratkaiseva merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Raportointijaksolla:

Vähähiilistä rakentamista on tavoitteen mukaan edistetty, joskin haastava markkinatilanne on asettanut tälle hidasteita. Maanluovutuksen yhteydessä ja kilpailuissa on vaadittu puurakentamista, vähähiilistä rakentamista ja energiatehokkuutta.

Rakennushankkeeseen ryhtyviä on ohjattu tilatehokkuuteen, muuntojoustavuuteen ja monikäyttöisyyteen rakennusten käyttötarkoitukseluokat huomioon ottaen. Infrarakentamisen hiilijalanjälkeen on pureuduttu pilotoimalla hiililaskuria Ratikan infra-hankkeissa.

Jakamistalouden edellytyksiä on parannettu kirjastoissa kehittämällä esinelainausta.

Koulujen kierrätys kuntoon -kampanjalla on kiinnitetty huomiota koulujen jätehuollon toimintaan ja kehittämiseen.

Monimuotoinen luonto

Luonnon monimuotoisuus on elinehto lajien säilymiselle ja myös välttämätöntä ihmisen hyvinvoinnille.

Raportointijaksolla:

Tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan Vantaalla suunnitelmallisesti. Vantaa haluaa parantaa alueensa luonnon monimuotoisuutta ja olla tulevaisuudessa luontoposiitivinen. Työn pohjaksi laadittu suunnitelma on valmistunut ja työn organisointi on alkanut. Kehitteillä on kokonaisheikentymättömyyden malli osana Luontoposiitivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelmaa.

Kaupungin ekologisten verkostojen selvitys on valmistunut.

Luontokartoitusten tahti on kiihtynyt, ja tavoitteena on tehdä luontotyyppikartoituksia suuralue kerrallaan. Laajoja selvityksiä on tilattu Kivistön alueelle vuodelle 2024.

Luontokartoitukset ja luontotiedon koonti on aloitettu vuonna 2024 rauhoitettaville alueille Vaskivuori ja Linnanmetsä (Linnanmetsän luontoselvitys tehty konsulttityönä v. 2023).

Vieraslajisuunnitelman suunnittelu on aloitettu.

Vastuullinen Vantaa

Vantaan ilmastotavoitteisiin pääseminen edellyttää, että kaupungin asukkaat, yritykset ja yhteisöt toimivat vastuullisesti.

Raportointijaksolla:

Tavoitteiden mukaan vantaalaisia kasvatetaan ja tuetaan kestävään elämäntapaan ja ympäristövastuullisuuteen. Kirjastoissa ja asukastiloissa on järjestetty ympäristö- ja vastuullisuustapahtumia. Lisäksi lähiluontoa käytetään päiväkotien ja koulujen oppimisympäristönä mahdollisuuksien mukaan.

Ruuan ympäristövaikutuksien vähentämiseksi Yhteinen pöytä jatkaa toimintaansa. Vantaan ateriapalveluissa tehdään hiilijalanjäljen laskentaa.

Kaupunkiorganisaation ympäristövastuullisuutta on edistetty ekotukitoiminnan avulla. Lisäksi kaupunkiympäristön Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä auditoitiin ensimmäisen kerran vuonna 2022.

Hiilinielut ja kompensointi

Vantaan hiilineutraaliustavoitteen mukaan päästöjä tulee vähentää vähintään 80 prosenttia vuonna 2030 verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään ja puurakentamiseen tai kompensoida päästövähennystoimia muualla.

Raportointijaksolla:

Vantaa on mukana Urbaanin hiilenkierron uudet arvoketjut (Hiiliketju) -hankkeessa, jossa tarkastellaan bioperäisen hiilidioksidin hyödyntämistä.

On selvitetty kaupungin lentopäästöjen kompensointikeinoja ja mahdollisuuksia matkustamisen päästöjen vähentämiseksi.

Lopuksi

Resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden vaikuttavuutta on edelleen vaikea arvioida, mutta arvioinnin kehittämistyötä tehdään jatkuvasti niin valtakunnallisesti kuin kaupungin sisälläkin. Raportti on koottu ja toimitettu ympäristökeskuksessa useiden kaupungin asiantuntijoiden tuottamasta aineistoista. Vantaan Ympäristövastuuraportti 2023–2024 on luettavissa Ilmastotyö Vantaalla -sivustolla sen hyväksynnän jälkeen.

Kaupunkiympäristölautakunta 13.8.2024 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Ympäristövastuuraaportti 2023–2024 ja
- b) esittää se kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Ympäristövastuuraaporttiin 2023-2024 on päivitetty tarkistettut kasvihuonekaasupäästöt 28.8.2024. Uudet päivitettyt luvut saatiin Helsingin seudun ympäristöpalveluilta (HSY) vasta Kaupunkiympäristölautakunnan kokouksen jälkeen.

Kaupunginhallitus 2.9.2024 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi Ympäristövastuuraaportti 2023–2024 ja
- b) esittää se edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 16.9.2024 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Ympäristövastuuraaportti 2023–2024.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Ympäristövastuuraaportti 2023–2024 päivitetty 28.8.2024

Muutoksenhakuohje: 2.1 Valituskielto

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö va. Tina Kristiansson, puh. 050 314 5684
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)